

Γράφουν οι Αριστομένης Κατσιώλης
και Αθανάσιος Βανικιώτης
Μέλη της ΦΕΑ

Β' ΜΕΡΟΣ

Οι βινιέτες των ΔΕΘ από το 1940 μέχρι το 1973.

Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος και οι συνέπειές του σταμάτησαν ουσιαστικά κάθε τι δημιουργικό. Για δέκα χρόνια δεν πραγματοποιήθηκε καμία ΔΕΘ και σε τέσσερις ΔΕΘ (1940, 1951, 1952 και 1953) δεν παρουσιάστηκαν καθόλου βινιέτες, από ό,τι γνωρίζουμε μέχρι τώρα.

Για τις βινιέτες που δημιουργήθηκαν, αυτή η περίοδος αντιπροσωπεύει μια στροφή προς την αφαιρετική και μίνιμαλ απεικόνιση. Σταματάνε να τυπώνονται χαρακτηριστικές φωτογραφίες της πόλης ή πρόσωπα (πχ στολισμένη γυναίκα, πολιούχος) και τυπώνονται ζωγραφιστά, σχηματικά, πρωτότυπα σχέδια. Η μέτρηση των Εκθέσεων γίνεται με τα αραβικά σύμβολα και όχι τα λατινικά, ενώ επικρατεί η τάση να εκδίδονται σε τέσσερις γλώσσες (ελλ., γαλ., αγγλ., γερμ.). Στην πλειονότητα των σχεδίων κυριαρχεί η τάση της σχηματοποίησης του γράμματος "Θ" που εκπροσωπεί το πρώτο και χαρακτηριστικό γράμμα της διοργανώτριας πόλης Θεσσαλονίκης. Είναι μια προσπάθεια που αποσκοπεί στο να ταυτίσει αυτό το γράμμα με την πόλη και παραπέμπει κατευθείαν στη διεξαγωγή της Έκθεσης. Στην ελληνική της έκδοση συχνά απαντάται και η επισήμανση "**συμμετέχουμεν**". Εμφανίζονται οι πρώτες βινιέτες χωρίς οδόντωση (πιο μοντέρνες;) το 1955 και το 1956. Όλες οι βινιέτες πλέον είναι πολύχρωμες.

1) Η Έκθεση του 1940 σταμάτησε απρόσμενα λόγω των πολεμικών εξελίξεων. Είναι άγνωστο εάν κυκλοφόρησαν βινιέτες. Οι μέχρι τώρα πληροφορίες μας λένε ότι κυκλοφόρησαν ατέρμονες σφραγίδες όπως το 1929 και το 1932.

2) Η 1η γνωστή βινιέτα μετά τον πόλεμο και συνολικά μετά από 15 χρόνια απουσίας, ξαναεμφανίστηκε στη 19η ΔΕΘ (1954). Έχει μια αφαιρετική διάθεση με τέσσερις διαφορετικά χρωματισμένους δρόμους να οδηγούν στο σύμβολο της Θεσσαλονίκης, το Λευκό Πύργο. Διαστάσεις: 31x47mm. Για κάποιο λόγο παύουν να εκδίδονται στα γαλλικά (από όσα γνωρίζουμε μέχρι τώρα) και πλέον οι κύριες γλώσσες είναι τα ελληνικά και τα αγγλικά.

3) Η βινιέτα της 20ης ΔΕΘ (1955) απεικονίζει την υδρόγειο σφαίρα που μαζί με έναν κίτρινο και γαλάζιο σχηματισμό παραπέμπουν στο γράμμα "Θ". Διαστάσεις: 32x42mm. Εκδόθηκε σε τρεις γλώσσες (ελλ., αγγλ., γερμ.).

4) Η βινιέτα της 21ης ΔΕΘ (1956) απεικονίζει το κλειδί της πόλης, γύρω και μέσα από το οποίο κυματίζουν πολύχρωμες κορδέλες. Και εδώ φαίνεται το χαρακτηριστικό γράμ-

μα "Θ" στο κεφάλι του κλειδιού. Διαστάσεις: 32x42mm. Εκδόθηκε σε τρεις γλώσσες (ελλ., αγγλ., γερμ.). Είναι η πρώτη βινιέτα χωρίς οδόντωση.

5) Η βινιέτα της 22ης ΔΕΘ (1957) εμφανίζει τις δύο άκρες μιας κορδέλας (γαλάζια, και άσπρη), ως βέλη που «δείχνουν» προφανώς προς την Έκθεση. Διαστάσεις: 31x42mm. Εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες (ελλ., αγγλ., γαλ., γερμ.). Επανεμφανίζεται η έκδοση στη γαλλική γλώσσα μετά από 18 χρόνια και 7 εκθέσεις. Επίσης, οι βινιέτες αποκτούν πάλι οδόντωση. Χαρακτηριστική και πάλι η προσπάθεια απόδοσης του γράμματος "Θ". Στην ελληνική έκδοση έχει βρεθεί οριζόντια διάτρηση, ενώ στην αγγλική και γαλλική έκδοση έχουν βρεθεί διάφοροι συνδυασμοί σύνδεσης στα ζευγάρια (πχ ανάποδα ζεύγη προς τα μέσα ή προς τα έξω).

6) Η βινιέτα της 23ης ΔΕΘ (1958) εμφανίζει πάλι τις δύο άκρες μιας κίτρινης κορδέλας ως μαύρα βέλη που «δείχνουν» ακριβώς το σημείο που διεξάγεται η Έκθεση, ανατολικά του Λευκού Πύργου, ενώ ταυτόχρονα και χάρη στη γραμμή της ακτογραμμής σχηματίζεται το γράμμα "Θ". Διαστάσεις: 32x42mm. Εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες (ελλ., αγγλ., γαλ., γερμ.).

7) Η βινιέτα της 24ης ΔΕΘ (1959) εμφανίζει τρεις χαρταετούς πάνω από την Έκθεση. Διαστάσεις: 31x42mm. Εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες (ελλ., αγγλ., γαλ., γερμ.). Όπως και στην 22η βινιέτα, μας είναι γνωστοί στις πρώτες τρεις γλώσσες διάφοροι συνδυασμοί σύνδεσης στα ζευγάρια.

8) Στη βινιέτα της 25ης ΔΕΘ (1960) αποδίδεται εικαστικά η όψη της πόλης μέσα από το Θερμαϊκό κόλπο και προέχει της εικόνας το γράμμα "Θ". Διαστάσεις: 32x42mm. Εκδό-

1954 - 19^η ΔΕΘ1955 - 20^η ΔΕΘ1956 - 21^η ΔΕΘ1957 - 22^η ΔΕΘ1958 - 23^η ΔΕΘ1959 - 24^η ΔΕΘ1960 - 25^η ΔΕΘ1961 - 26^η ΔΕΘ

θηκε σε τέσσερις γλώσσες. Έχει βρεθεί η αγγλική εκδοχή της με σφάλμα οδόντωσης στη μέση της βινιέτας.

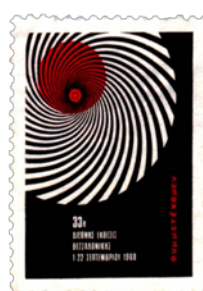
9) Στη βινιέτα της 26ης ΔΕΘ (1961) απεικονίζεται μια πλάγια δοκός από την οποία προέχουν κατακόρυφα καλώδια. Πιο πίσω φαίνεται μια σειρά με σημαίες αναρτημένες σε ιστούς για να τονίσει το διεθνή χαρακτήρα της Έκθεσης. Διαστάσεις: 31x42mm. Εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες. Και σε αυτή τη βινιέτα, έχει βρεθεί η αγγλική εκδοχή της με σφάλμα οδόντωσης στη μέση.

10) Στη βινιέτα της 27ης ΔΕΘ (1962) φαίνονται αιωρούμενοι πολύχρωμοι κύβοι σε λευκό και μαύρο φόντο που δημιουργούν την ψευδαίσθηση του τείχους στο άνω τμήμα του Λευκού Πύργου. Διαστάσεις: 31x41mm. Εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες.

11) Η βινιέτα της 28ης ΔΕΘ (1963) έχει 14 τρίγωνα με διαφορετικά χρώματα σε διάφορες θέσεις πάνω σε λευκό φόντο. Για πρώτη φορά εμφανίζεται η επισήμανση **“συμμετέχουμεν”** με κόκκινα γράμματα στην ελληνική εκδοχή, δημιουργώντας από μόνη της νέα εκδοχή βινιέτας για την 28η ΔΕΘ. Διαστάσεις: 32x42mm. Εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες.

12) Η βινιέτα της 29ης ΔΕΘ (1964) δείχνει 9 γράμματα “Θ” σε 9 αντίστοιχα δεξιοστροφως μειούμενα ορθογώνια. Μαζί με τις τέσσερις επίσημες γλώσσες εμφανίζεται και η 5η εκδοχή με την κόκκινη επισήμανση **“συμμετέχουμεν”** στην ελληνική βινιέτα. Διαστάσεις: 31x42mm.

13) Η βινιέτα της 30ης ΔΕΘ (1965) έχει στο δεξιό τμήμα της μέρος ψηφιδωτού. Μαζί με τις τέσσερις επίσημες γλώσσες εμφανίζεται και η 5η εκδοχή με την κόκκινη επισήμανση **“συμμετέχουμεν”** στην ελληνική βινιέτα. Διαστάσεις: 31x41mm. Στη βινιέτα με την ελληνική

1962 - 27^η ΔΕΘ1963 - 28^η ΔΕΘ1964 - 29^η ΔΕΘ1965 - 30^ή ΔΕΘ1966 - 31^η ΔΕΘ1967 - 32^η ΔΕΘ1968 - 33^η ΔΕΘ1969 - 34^η ΔΕΘ

γλώσσα έχει βρεθεί σφάλμα με κατακόρυφη διάτρησης στο μέσο.

14) Στη βινιέτα της 31ης ΔΕΘ (1966) απεικονίζεται μια βίδα σε γαλάζιο φόντο που παραπέμπει στο γράμμα "Θ". Διαστάσεις: 32x41mm. Εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες. Δεν έχει βρεθεί βινιέτα με επιπλέον επισήμανση.

15) Στη βινιέτα της 32ης ΔΕΘ (1967) υπάρχουν πέντε πεπλατυσμένοι σταυροί και τέσσερις κύκλοι σε σχήμα τρίλιζας. Η επισήμανση "**συμμετέχουμεν**" είναι με ροζ γράμματα. Διαστάσεις: 31x41mm. Εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες. Ενώ θεωρητικά είναι σίγουρο ότι πρέπει να υπάρχει και η εκδοχή της στη γερμανική γλώσσα, δυστυχώς δεν κατέστη δυνατή η εύρεσή της και απεικόνισή της στο σχετικό κατάλογο βινιετών.

16) Στη βινιέτα της 33ης ΔΕΘ (1968) φαίνεται ένας αριστερόστροφα, ημιτελής, κυματοειδής λαβύρινθος με μια κόκκινη βούλα στο κέντρο του. Η υπόλοιπη εικόνα είναι σε μαύρο φόντο. Η κόκκινη επισήμανση "**συμμετέχουμεν**" στην ελληνική βινιέτα είναι σε οριζόντιο προσανατολισμό στη δεξιά πλευρά. Διαστάσεις: 31x41mm. Εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες. Στην ελληνική εκδοχή της έχει βρεθεί σφάλμα κατακόρυφης διάτρησης στο μέσο της.

17) Στη βινιέτα της 34ης ΔΕΘ (1969) απεικονίζονται τέσσερα τούβλα μπροστά από χρωματιστό φόντο. Εμφανίζεται οριζόντια γαλάζια επισήμανση "**συμμετέχουμεν**" στην ελληνική εκδοχή της βινιέτας. Διαστάσεις: 31x41mm. Εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες.

1970 - 35^η ΔΕΘ

1971 - 36^η ΔΕΘ

1972 - 37^η ΔΕΘ

1973 - 38^η ΔΕΘ

18) Στη βινιέτα της 35ης ΔΕΘ (1970) απεικονίζεται ένα «λουλούδι - πυροτέχνημα» με κόκκινο κέντρο. Η κόκκινη επισήμανση "**συμμετέχουμεν**" στην ελληνική βινιέτα είναι σε οριζόντιο προσανατολισμό στην πάνω πλευρά. Διαστάσεις: 31x41mm. Εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες.

19) Η βινιέτα της 36ης ΔΕΘ (1971) εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες. Δεν έχει βρεθεί με επισήμανση. Διαστάσεις: 31x41mm.

20) Η βινιέτα της 37ης ΔΕΘ (1972) εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες. Η επισήμανση "**ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΜΕΝ**" στην ελληνική βινιέτα είναι με κεφαλαία λευκά γράμματα στο κάτω μέρος. Διαστάσεις: 32x41mm.

21) Η βινιέτα της 38ης ΔΕΘ (1973) διατηρεί την ίδια θεματολογία με την προηγούμενη (πολύχρωμη κύβοι σε μαύρο φόντο). Η επισήμανση "**συμμετέχουμεν**" στην ελληνική βινιέτα είναι με μικρά λευκά γράμματα στο πάνω μέρος. Διαστάσεις: 32x41mm. Εκδόθηκε σε τέσσερις γλώσσες.

Γ' περίοδος. Οι βινιέτες των ΔΕΘ από το 1974 μέχρι το 1994.

Η μεταπολίτευση στην Ελλάδα άφησε και αυτή το δικό της στίγμα στην έκδοση των βινιετών της ΔΕΘ. Αυτή η περίοδος έχει ως κύριο χαρακτηριστικό τη μείωση των ξενόγλωσσων βινιετών και από τέσσερις εκδόσεις που περιλάμβανε τα προηγούμενα έτη, πλέον εκδίδεται μόνο σε 2 γλώσσες (ελληνικά και αγγλικά). Όλες είναι πολύχρωμες με μοντέρνες συνθέσεις, αυτοκόλλητες, σε κάθετη διάταξη και χωρίς οδόντωση. Ο Λευκός Πύργος, το σύμβολο της πόλης, αποτυπώνεται στη βινιέτα της 50ης ΔΕΘ (1985), της 51ης (1986) «παίζοντας» με το σύμβολο "Θ" και για τελευταία φορά το 1992 στην 57η ΔΕΘ, ενώ από το 1989 θα αποτελέσει την τελευταία προσπάθεια να καθιερωθεί ως μοναδικό σύμβολο της ΔΕΘ. Το σύμβολο "Θ" με λίγη φαντασία, εμφανίζεται επίσης στις 14 επίσημες και γνωστές βινιέτες από τις 19 που εκδόθηκαν συνολικά αυτήν την περίοδο. Πάνω στις επίσημες βινιέτες δε θα ξανατυπωθεί η επισήμανση «συμμετέχονες», ενώ εμφανίζονται οι πρώτες βινιέτες εκ μέρους των εκθετών [γνωστές σε εμάς είναι 2 βινιέτες (1974 και 1976)]. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι βινιέτες σταθεροποιούνται ως προς την ομοιομορφία τους από το 1978 και μετά. Το διάστημα 1977-1984 γίνεται προσπάθεια να καθιερωθεί ως νέο σύμβολο της ΔΕΘ ένα σήμα με τα φτερά ένας ανεμόμυλος, τα οποία είναι 8 σε διαφορετικά χρώματα και απολήγουν σε μύτες βελών. Αυτό το σήμα άλλοτε επικάλυπτε την κύρια εικόνα της βινιέτας και άλλοτε υπήρχε ως διακριτικό λογότυπο στην άκρη της. Αυτή η προσπάθεια σταμάτησε το 1984 για άγνωστο λόγο. Τη θέση του θα πάρει από το 1989 το νέο σύμβολο

1974 - 39η ΔΕΘ

1975 - 40ή ΔΕΘ

1976 - 41η ΔΕΘ

με το Λευκό Πύργο μέσα στο γαλάζιο "Θ", που είχε εμφανιστεί το 1985 (ως κύριο θέμα) και προφανώς «άρεσε» περισσότερο. Από το 1991 εμφανίζεται σε όλες τις υπόλοιπες βινιέτες και το λογότυπο της HELEXPO.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στην τριετία 1974-1976 και πιο ειδικά στο γεγονός ότι: α) για την 39η και 41η ΔΕΘ δε μας είναι γνωστές επίσημες βινιέτες, αλλά μόνο βινιέτες εκθετών και β) στην 40η ΔΕΘ (1975) εκδόθηκε μόνο μία βινιέτα σε 4 γλώσσες, αλλά σε 2 διαφορετικά μεγέθη. Και οι 2 μορφές της είναι αρκετά σπάνιες ήδη.

Ουσιαστικά είναι η τελευταία περίοδος που η ΔΕΘ εξέδιδε βινιέτες με την κλασική μορφή, γιατί στην Δ' περίοδο οι βινιέτες της ΔΕΘ μετατρέπονται σε προσωπικά γραμματόσημα και πλέον υπεύθυνα είναι τα ΕΛΤΑ για την τύπωση και διανομή τους.

συνεχίζεται...